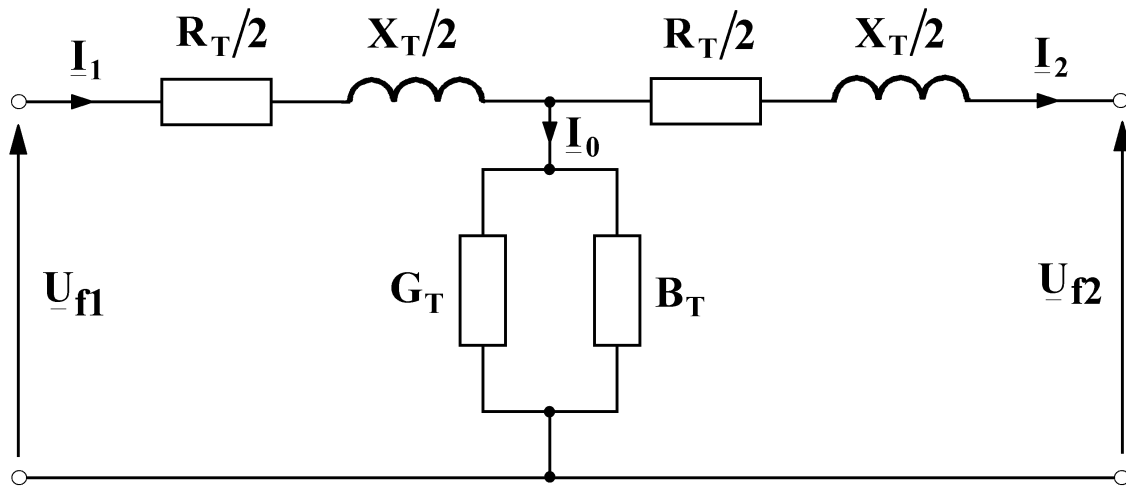
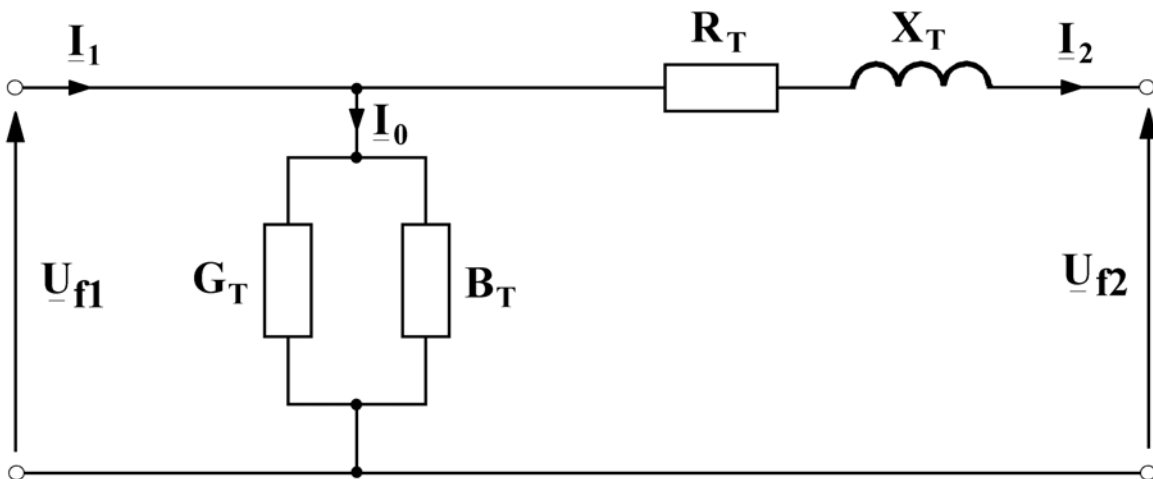

Schemat zastępczy transformatora typu **T**

Schemat zastępczy transformatora typu **Γ**

W schemacie zastępczym transformatora rzeczywiste sprzężenie magnetyczne zastąpiono sprzężeniem elektrycznym. Parametrami schematu są następujące wielkości:

- ⇒ **rezystancja R_T** – związana ze stratami mocy w uzwojeniach;
- ⇒ **rektancja indukcyjna X_T** - wynikająca z istnienia pola magnetycznego wokół przewodów wiodących prąd;
- ⇒ **konduktancja G_T** – odwzorowująca zjawisko histerezy magnetycznej i prądów wirowych w obwodach magnetycznych transformatora;
- ⇒ **susceptancja B_T** - związana z magnesowaniem rdzenia.

◆ impedancja transformatora Z_T [Ω]

$$Z_T = \frac{u_{z\%}}{100} \frac{U_{1N}^2}{S_N}$$

gdzie: $u_{z\%}$ – procentowe napięcie zwarcia transformatora;
 U_{1N} – napięcie strony pierwotnej transformatora;
 S_N – moc znamionowa transformatora.

◆ rezystancja transformatora R_t [Ω]

$$R_t = \Delta P_{Cu} \frac{U_{1N}^2}{S_N^2} \quad \text{lub} \quad R_t = \frac{\Delta p_{Cu\%}}{100} \frac{U_{1N}^2}{S_N^2}$$

gdzie: ΔP_{Cu} – straty mocy w uzwojeniu transformatora; $\Delta p_{Fe\%}$ – procentowe straty mocy w uzwoj. transformatora
 U_{1N} – napięcie strony pierwotnej transformatora;
 S_N – moc znamionowa transformatora.

◆ reaktancja transformatora X_t [Ω]

$$X_t = \sqrt{Z_t^2 - R_t^2} \quad \text{lub} \quad X_t = \frac{u_{x\%}}{100} \frac{U_{1N}^2}{S_N} \approx \frac{u_{z\%}}{100} \frac{U_{1N}^2}{S_N}$$

gdzie: Z_t – impedancja transformatora; $u_{x\%}$ – strata napięcia na reaktancji;
 R_t – rezystancja transformatora $u_{z\%}$ – procentowe nap. zwarcia transformat.

◆ konduktancja transformatora G_t [S]

$$G_t = \frac{\Delta P_{Fe}}{U_{1N}^2} \quad \text{lub} \quad G_t = \frac{\Delta p_{Fe\%}}{100} \frac{S_N}{U_{1N}^2}$$

gdzie: ΔP_{Fe} – straty mocy w żelazie; $\Delta p_{Fe\%}$ – procentowe straty mocy w żelazie
 U_{1N} – napięcie strony pierwotnej transformatora. S_N – moc znamionowa transformatora
 U_{1N} – napięcie strony pierwotnej transf.

◆ susceptancja transformatora B_t [S]

$$B_t = \sqrt{Y_t^2 - G_t^2} \quad \text{lub} \quad B_t = \frac{I_{\mu\%}}{100} \frac{S_N}{U_{1N}^2}$$

$$I_{\mu\%} = \sqrt{I_{0\%}^2 - \Delta p_{Fe\%}^2}$$

gdzie: Y_t – admitancja transformatora; $I_{\mu\%}$ – procentowy prąd magnesowania
 G_t – konduktancja transformatora. S_N – moc znamionowa transformatora

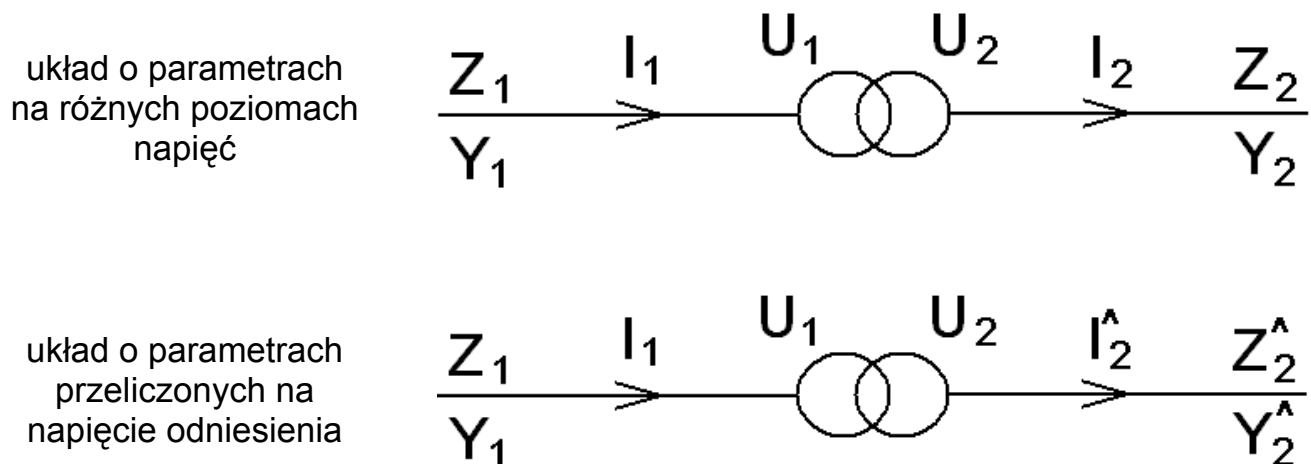
◆ admitancja transformatora Y_t [S]

$$Y_t = \frac{I_{0\%}}{100} \frac{S_N}{U_{1N}^2}$$

gdzie: $I_{0\%}$ – procentowy prąd gałęzi poprzecznej;
 S_N – moc znamionowa transformatora;
 U_{1N} – napięcie strony pierwotnej transformatora.

Wszystkie wzory określające parametry transformatora odniesione są do napięcia strony pierwotnej. Należy pamiętać o generalnej zasadzie, że parametry całego schematu zastępczego układu obliczone muszą być dla jednego napięcia, zwanego napięciem odniesienia.

Przeliczanie parametrów na inne napięcie

Gdy zachodzi konieczność przeliczania parametrów na inne napięcie, wówczas – w zależności od rodzaju parametrów (podłużne lub poprzeczne) – oblicza się je według wzorów:

$$Z_2^{\wedge} = Z_1 \left(\frac{U_2}{U_1} \right)^2$$

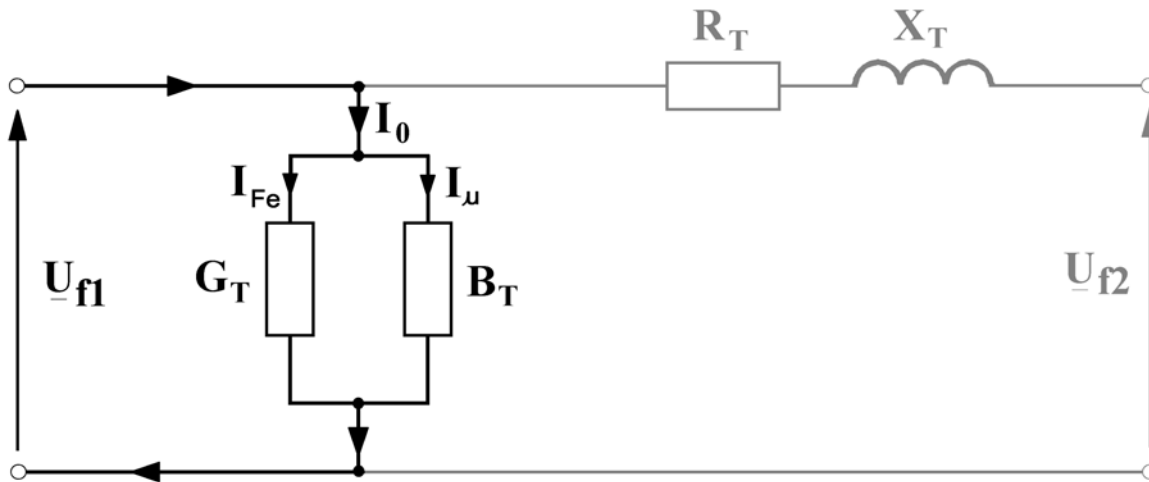
$$Y_2^{\wedge} = Y_1 \left(\frac{U_1}{U_2} \right)^2$$

W podobny sposób na inne napięcie przelicza się wartość prądu

$$I_2^{\wedge} = I_1 \frac{U_1}{U_2}$$

Transformator dwuuzwojeniowy
- schemat zastępczy, parametry -

Transformator w stanie jałowym jest nieobciążony, a więc nie oddaje żadnej mocy – w uzwojeniu wtórnym nie płynie prąd.

Prąd płynący przez transformator jest prądem jałowym. Jak widać na schemacie zastępczym prąd w gałęzi poprzecznej rozplywa się na dwa prądy: I_{Fe} , I_{μ} .

$$I_0 = G\sqrt{2}U_{1N}\sin(\omega t + \varphi) + B\sqrt{2}U_{1N}\sin(\omega t + \varphi - \frac{\pi}{2})$$